

Socialnämnden

Uppföljning SON. Läkemedelsautomat breddinförande

Förslag till beslut

- Socialnämnden godkänner informationen.

Sammanfattning

Vid information om breddinförande av läkemedelsautomater på socialnämndens sammanträde 2023-03-15 beslutade Socialnämnden om att de får en uppföljning av breddinförandet av läkemedelsautomater om ett år.

Under våren och början av hösten 2023 utbildades samtliga grupper inom hemtjänst egenregi, grupper från de privata utförare som önskade, grupper inom omsorgen som önskade, samt sjuksköterskor inom hemsjukvård och LSS i handhavandet av läkemedelsautomat. Syftet var att de patienter där sjuksköterskan såg det lämpligt utifrån satta kriterier skulle få erbjudandet om att få en läkemedelsautomat förskrivna till sitt hem.

Införande av läkemedelsautomat har underlättat planeringen i hemtjänsten då de behöver göra färre besök hos personer med läkemedelsautomat än de gjorde tidigare och de kan dessutom planera sina besök på andra tider än tiden då läkemedlet ska tas. Det ser ut som att besparingen i tidsåtgång per automat är ungefär den dubbla på landsbygden än i tätort. Men införandet har också resulterat i att fler personer skrivits in i hemsjukvården, en ökning av inskrivna patienter med ca 25 %, vilket medfört en högre arbetsbelastning för sjuksköterskorna.

Trots att läkemedelsautomaterna innebär en resursbesparing i tid för hemtjänsten så finns det en finansiell kostnad för respektive automat som ännu inte är löst var den ska tas ifrån.

Ärendebeskrivning

Idag (maj 2024) är 80 automater förskrivna till patienter i socialförvaltningen. Detta är att jämföra med 62 stycken samma tid 2023. För hemsjukvården har läkemedelsautomaterna inneburit en ny patientkategori med 57 nyinskrivna patienter.

Utöver detta finns ytterligare 14 patienter som sedan tidigare varit inskrivna i hemsjukvården och som erbjudits en läkemedelsautomat. Resterande 9 automater idag finns hos personer inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Införandet av läkemedelsautomat har inneburit ett förändrat arbetssätt som ställer stora krav på samarbete mellan sjuksköterska och hemtjänst/boendeassistenter. Rutiner har reviderats under årets gång, till exempel vilken yrkeskategori som ansvarar för vad vid utsättning av en automat hos patient. Samarbetet med Hjälpmedelscentralen har utökats och läkemedelsautomater förskrivs nu likt andra hjälpmedel i Region Gotland och följer den processen vad gäller ansvar och uppföljning.

Under våren 2024 har hemtjänsten särskilt tittat på effekterna av införandet för de som fått en läkemedelsautomat i tre hemtjänstgrupper; Havdhem, Fårö/Fårösund och Södra Visby. I tabellerna nedan anges antal besök hos brukarna med automat och hur många besök de hade innan de fick en automat.

Tabellerna visar även beräknad sparad tid och vad den sparats på. Tidsangivelserna är tagna från hemtjänstens planeringssystem. I exemplen nedan har verksamheten försökt att uppskatta tidsvinsten även om antalet besök inte minskat. Det finns alltså en tidsvinst trots att personen inte får färre besök med en automat. Här kan det handla om att det är lättare att planera besöken för hemtjänsten även om de åker till brukaren lika många gånger per dag.

HAVDHEMGRUPPEN											
Person	A	B	C	D	E	F	G	H	I		Totalt
Antal medicineringstillfällen/dag	2	4	3	2	3	3	3	8	4	2	31
Antal besök per dag utan automat	2	6	5	2	5	5	9	4	4	2	40
Antal besök per dag med automat	2	5	4	1	5	4	6	2		1	30
SUMMA antal sparade besök											10
Beräknad sparad tid per dag/besök (h)	0	0,17	0,75	0,17	0,33	0,17	0,33	0,33	0,33	0,17	2,42
Beräknad sparad tid per dag/körtid (h)	0,92	0,5	0,17	0,08	0	0,08	0,58	0,5	0,17		3
* Beräknad sparad tid per dag/medicineringstillfälle (h)	0,17	0,67	0,25	0,17	0,25	0,25	0,67	0,33	0,17		2,93
SUMMA sparad tid/dag(h)	1,09	1,34	1,17	0,42	0,58	0,5	1,58	1,16	0,51		8,35

FÅRÖ-/FÅRÖSUNDGRUPPEN									
Person	A	B	C	D	E	F			Totalt
Antal medicineringstillfällen/dag		4	4	2	2	3			18
Antal besök per dag utan automat		4	4	2	2	3			18
Antal besök per dag med automat		4	3	1	2	2			14
SUMMA antal sparade besök									4
Beräknad sparad tid per dag/besök (h)		0	0,75	0,25	0	0,75			2
Beräknad sparad tid per dag/körtid (h)		0,5	0,5	0,5	0,5	0,5			2,75
* Beräknad sparad tid per dag/medicineringstillfälle (h)		0,33	0,33	0,17	0,17	0,25			1,5
SUMMA sparad tid/dag(h)		0,83	1,58	0,92	0,67	1,5			6,25

SÖDRA VISBYGRUPPEN (till stor del cyklande hemtjänst)									
Person	A	B	C	D	E	F			Totalt
Antal medicineringstillfällen/dag		1	2	4	2	1			12
Antal besök per dag utan automat		2	3	4	3	2			17
Antal besök per dag med automat		2	3	2	3	2			13
SUMMA antal sparade besök									4
Beräknad sparad tid per dag/besök (h)		0	0	0,5	0	0			1
Beräknad sparad tid per dag/körtid (h)		0	0	0,66	0	0,25			1,41
* Beräknad sparad tid per dag/medicineringstillfälle (h)		0,08	0,17	0,33	0,17	0,08			1
SUMMA sparad tid/dag(h)		0,08	0,17	1,49	0,17	0,33			3,41

* Det sparas 5 minuter per medicineringstillfälle, även om hemtjänsten är hos personen och utför andra insatser eftersom de vid manuell medicinhantering behöver läsa läkemedelslista, läsa upp skåp, ge rätt medicin och signera.

I exemplet från Havdhem sparas 8.35 arbetstimmar per dag, vilket är motsvarar ca 1,5 heltid. Kostnaden för en planerad arbetstimme är i hemtjänsten ca 260 kronor. I exemplet från Fårö/Fårösund sparas 6,25 arbetstimmar per dag. Det är färre timmar

än Havdhemgruppen sparar totalt sett, men gruppen har endast 6 automater ute så tidsbesparingen per automat är större. I exemplet från södra Visby sparas 3,41 arbetstimmar på 6 automater, vilket motsvarar ca 60% av en heltid.

Tidsbesparingen är betydligt större på landsbygden än i tätort beroende på körsträckorna. Det ser ut som att besparingen i tidsåtgång per automat är ungefär den dubbla på landsbygden än i tätort.

Beräkningarna i tabellerna ovan visar att den grova uppskattning som redovisades kring breddinförandet på nämnden i mars 2023 stämde ganska bra. På landsbygden sparar vi cirka 30 minuter per medicingivning via automat.

Automaterna genererar en månadshyra, men det finns även andra kostnader kring automaterna såsom utbildning och administration, men också objektsförvaltning. Kostnadsmässigt går automaterna runt i tätort medan hemtjänsten sparar tid på landsbygden.

Socialförvaltningen samarbetar till viss del med Hjälpmedelscentralen idag som sköter administrationen praktiskt med leverantören. Men förvaltningen skulle gärna se att de även tar över utbildning och utsättning av automaten, dels utifrån deras erfarenhet och kompetens med liknande hantering av andra hjälpmedel, dels också utifrån resursekonomi. Då kan undersköterskor och boendeassistenter lägga mer tid på patienterna istället för att utbilda varandra och åka ut med hjälpmedel. Dialog har påbörjats med Hjälpmedelscentralen. De är positiva och vi avvaktar kostnadsförslag från dem.

Det finns ingen tvekan om att läkemedelsautomater gör positiv skillnad för både patient och verksamhet. Men även om automaterna ger en stor resurshemtagning i tid så kvarstår frågan hur automaterna och hanteringen av dem ska finansieras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 14 maj 2024.

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör